

Τι είναι και πώς παλεύεται ο φασισμός;

Του Αλέξη Λιοσάτου

Είναι απαραίτητο να απαντήσουμε, καθώς 1) τα φασιστικά κόμματα, σήμερα έχουν τη μεγαλύτερη επιρροή που είχαν ποτέ, σε παγκόσμιο επίπεδο, από την ήττα του φασισμού στο τέλος του 2^{ου} παγκοσμίου πολέμου. Αυτό κάνει την πιθανότητα της φασιστικής νίκης και επικράτησης μια ισχυρή πιθανότητα για το άμεσο μέλλον. 2) πολλές από τις συνθήκες και τις προϋποθέσεις, που έπαιξαν ρόλο στην άνοδο και την επικράτηση του φασισμού τη δεκαετία του '30, ισχύουν και σήμερα. Α) η οικονομική κρίση β) ο ρεβανσισμός της αστικής τάξης (επιθέσεις στα κοινωνικά δικαιώματα, ανάθεμα της μεταπολίτευσης, αυταρχικό κράτος) γ) ήττα της αριστεράς.

Τα χαρακτηριστικά του φασισμού – ναζισμού

Ο φασισμός για τους κλασικούς αναλυτές του φασισμού αποτελεί ένα μαζικό αντιδραστικό κίνημα που υπερασπίζεται τα συμφέροντα της μεσαίας τάξης σε συμμαχία με μεγάλο κεφάλαιο. Σήμερα χωράει συζήτηση για το αν είναι επαρκής αυτός ο ορισμός, πάντως είναι αρκετά ασφαλές να πούμε ότι πρόκειται για ένα κίνημα που στόχο έχει τον κοινωνικό εμφύλιο μεταξύ των φτωχών-υποτελών τάξεων για να ηττηθεί η εργατική τάξη και να εδραιωθεί η κυριαρχία του μεγάλου κεφαλαίου, όταν οι παραδοσιακές μορφές πολιτικής κυριαρχίας του καπιταλισμού δεν μπορούν να το καταφέρουν. Βασικός στόχος του φασισμού

παραμένει η καταστροφή των πολιτικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων της εργατικής τάξης (όσο συμβιβασμένες κι αν είναι), η κατάργηση της δημοκρατίας και η απαγόρευση κάθε ανεξάρτητης άποψης. Και βασικό μέσο επιβολής τους είναι η μαζική βία και τρομοκρατία στον δρόμο, όχι το κοινοβούλιο.

Το φασιστικό κίνημα είτε λειτουργεί συμπληρωματικά στις δυνάμεις καταστολής, είτε –εφόσον αναπτυχθεί– αναλαμβάνει το ίδιο τον κεντρικό ρόλο στην καταστολή και στην καταστροφή των συλλογικοτήτων και των αγώνων των φτωχών ενάντια στα αφεντικά τους. Στο δρόμο για την επίτευξη αυτού του στόχου, που είναι κοινός για τον καπιταλισμό και το φασισμό, οι φασίστες χτίζουν «πάνω στα έτοιμα», αξιοποιούν τον προϋπάρχοντα εθνικισμό, τον ρατσισμό και κάθε αντιδραστική ιδέα που η άρχουσα τάξη έχει φροντίσει να φυτέψει στα μυαλά της πλειοψηφίας των ανθρώπων σε καιρούς «ειρήνης και ανάπτυξης». Ο καπιταλισμός κάνει καλά τη δουλειά του, έχοντας καταφέρει να οδηγήσει τα θύματά του να γυρεύουν το δίκιο τους σε συνεχείς συγκρούσεις μεταξύ τους, αντί να στραφούν στον κοινό εχθρό. Ο κοινωνικός ανταγωνισμός καλλιεργείται από την έλλειψη εξουσίας των απλών ανθρώπων και την πεποίθηση/αποδοχή της ιδέας ότι «το κράτος-το σύστημα δεν αλλάζει», οπότε με βάση το συγκεκριμένο επίπεδο παροχών πρέπει να προσαρμοστούμε και να επιβιώσουμε ο ένας απλός άνθρωπος σε βάρος του άλλου, να αρπάξουμε ο ένας το ξεροκόμματο της πίτας που περισσεύει από τον άλλο. Αυτό είναι το υπόβαθρο πάνω στο οποίο ανθίζουν εύκολα ο ρατσισμός ή ο εθνικισμός και τελικά ο φασισμός, ιδιαίτερα σήμερα που το ξεροκόμματο της πίτας έχει μικρύνει κατά πολύ (για την ακρίβεια μας έχουν πείσει ότι έχει μικρύνει, γιατί ο πλούτος είναι περισσότερος από ποτέ).

Ο φασισμός εμφανίζεται ως ριζοσπαστική κι εν μέρει «αντισυστημική δύναμη», για να κερδίσουν από τη λαϊκή δυσaréσκεια ή/και για να πάρουν επιρροή από την Αριστερά, οπότε κατά κανόνα το πρόγραμμά τους είναι θολό και «αχταρμάς».

Μπορεί να εμφανίζονται κατά των «πολυεθνικών», ακόμα και κατά του «καπιταλισμού», αλλά είναι υπέρ της ατομικής ιδιοκτησίας και της (καπιταλιστικής) «εθνικής ανάπτυξης». Οι οπαδοί του φασισμού συνήθως πιστεύουν στην «αντισυστημικότητα» της φασιστικής ηγεσίας, αν και δεν πρόκειται ποτέ να δικαιωθούν για αυτή την πίστη. Μπορεί ο φασισμός καθώς μαζικοποιείται να πάει κόντρα σε επιλογές κεφαλαίου εν μέρει και η ηγεσία τους έτσι να διαπραγματευτεί μαζί του τους όρους συμμαχίας μαζί του, αλλά στο τέλος θα συμμαχήσει με το μεγάλο κεφάλαιο. Όχι τυχαία, κανένα φασιστικό κόμμα δεν κατέλαβε την εξουσία αντιμετωπίζοντας την ένοπλη αντίσταση της αστικής τάξης. Αντίθετα η κατάληψη της εξουσίας τους επιτράπηκε ή/και ήταν ευπρόσδεκτη από μεγάλα τμήματα της αστικής τάξης. Η πιο τρανταχτή απόδειξη περί αυτού είναι πορεία του Χίτλερ στην εξουσία και οι σφαγές των «συναγωνιστών» των SA τη Νύχτα Μεγάλων Μαχαιριών (1934). Ο Χίτλερ αξιοποίησε τα ριζοσπαστικά χαρακτηριστικά του φασιστικού κινήματος για να πάρει την κυβέρνηση κι έπειτα τα θυσίασε προς όφελος του μεγάλου κεφαλαίου. Στη ναζιστική Γερμανία, στα τέλη του '30 οι μισθοί είχαν ανέβει κατά 10% (κυρίως λόγω της «ανάπτυξης» ελέω πολεμικής βιομηχανίας), αλλά τα κέρδη των καπιταλιστών κατά 127%.

Η ενοποίηση στη βάση έθνους και όχι τάξης, η στρατιωτική δομή και ιεραρχία και τυφλή υπακοή στον ηγέτη, ο κοινωνικός δαρβινισμός, η δαιμονοποίηση κοινωνικών και πολιτικών ομάδων, οι καλές σχέσεις με τα σώματα ασφαλείας είναι σταθερά χαρακτηριστικά τους.

Ο φασισμός είναι μία από τις επιλογές του μεγάλου κεφαλαίου για την ανάληψη της κυβέρνησης, αλλά σίγουρα όχι η πρώτη. Ιστορικά ο καπιταλισμός για το μεγαλύτερο διάστημα το επιλέγει λύσεις διαχείρισης «ταξικής συνεργασίας» που εξασφαλίζουν –συνήθως- δια της πειθούς στοιχειώδη κοινωνική

συναίνεση. Είναι δύσκολο και ριψοκίνδυνο να ποντάρουν στην καταπίεση της συντριπτικής πλειοψηφίας με την ωμή βία από μια πολύ μικρή μερίδα ανθρώπων για μεγάλο χρονικό διάστημα. Γι αυτό τις περισσότερες φορές οι φασίστες περιορίζονται σε χρήσιμα συμπληρώματα, πχ για την καταπολέμηση του κινήματος. Μία βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη των φασιστικών κομμάτων είναι η οικονομική κρίση και η κατάρρευση των κομμάτων του «κέντρου», οπότε τη θέση της ταξικής συνεργασίας πρέπει να πάρει ο εξαναγκασμός. Επιπλέον στην οικονομική κρίση τα κόμματα ταξικής συνεργασίας (πχ Σοσιαλδημοκρατία) έχουν όρια στο πόσο αντεργατικοί μπορεί να γίνουν σε αντίθεση με τον φασισμό που το διατυμπανίζει ανοιχτά κι έχει κι έναν ακόμα στρατό-καταναγκαστικό μέσο για να το πετύχει. Επιπλέον ο φασισμός στην κυβέρνηση συνήθως υποδηλώνει ανάγκη και προετοιμασία για πόλεμο απέναντι στους άλλα κράτη-«εχθρούς του έθνους». Με βάση τα παραπάνω οι καπιταλιστές ζυγίζουν κάθε φορά πόσο θα στηρίξουν ή δεν θα στηρίξουν μια φασιστική δύναμη και ποιον ρόλο θα της αναθέσουν. Σε αυτή την εξίσωση εμπλέκονται διάφοροι παράγοντες. Ένας από αυτούς είναι η μαζικότητα του φασιστικού κόμματος, κάτι που δεν εξαρτάται αποκλειστικά από την αστική τάξη αλλά και από το κατά πόσο οι υποτελείς τάξεις θα εμπλακούν στο φασιστικό φαινόμενο. Ο πιο σημαντικός παράγοντας ωστόσο ιστορικά φαίνεται να είναι η δράση των ανθρώπων και των οργανώσεων του κινήματος και της Αριστεράς. Από τη δράση τους ή τα λάθη τους καθορίστηκε η νίκη ή η ήττα του φασισμού. Δεν είναι τυχαίο ότι ο φασισμός δεν έρχεται πάνω στην άνοδο του εργατικού κινήματος, αλλά πάνω στην ήττα, την παθητικότητα και την απογοήτευση που σκορπάει. Στην άνοδο του εργατικού κινήματος, συνήθως εργάτες και μικροαστικά στρώματα αγωνίζονται μαζί. Στην ήττα ανοίγει το έδαφος για τον κοινωνικό κανιβαλισμό μεταξύ των υποτελών τάξεων. Έτσι έγινε στη Γερμανία (μετά τις αποτυχημένες επαναστάσεις του 1918, 1920, 1923) και στην Ιταλία (καταλήψεις εργοστασίων 1919-1920). Από αυτή τη σκοπιά ο φασισμός δεν είναι καθόλου ένα «μοιραίο» γεγονός, αλλά αποτέλεσμα ιδιαίτερων συνθηκών και δράσεων, οι οποίες ως ανθρώπινο οικοδόμημα μπορούν να αποδομηθούν από ανθρώπους. Ο φασισμός

μπορεί να νικηθεί. Και είναι ζωτικής σημασίας να ηττηθεί. Γιατί ναι μεν «ο καπιταλισμός έχει πολλά πρόσωπα κι ένα από αυτά είναι ο φασισμός», αλλά ο φασισμός είναι το πιο αποκρουστικό του πρόσωπο, αυτό που σκοπεύει στη συντριβή του εργατικού κινήματος και της Αριστεράς. Όπως έλεγε κι ο Τρότσκι, «Είναι σωστό ότι για να εξαφανιστεί η ανεργία και η αθλιότητα είναι αναγκαίο να καταστραφεί πρώτα ο καπιταλισμός. Ναι, είναι σωστό. Αλλά πρέπει να είσαι ο μεγαλύτερος βλάκας για να βγάλεις απ' όλα αυτά το συμπέρασμα, ότι δεν πρέπει να παλέψουμε, από σήμερα κιόλας, με όλες μας τις δυνάμεις, ενάντια σ' εκείνα τα μέτρα, που με τη βοήθεια τους ο καπιταλισμός αυξάνει την αθλιότητα των εργατών... Αν ένας από τους εχθρούς μου με ποτίζει με μικρές καθημερινές δόσεις από δηλητήριο κι ένας άλλος από την άλλη μεριά ετοιμάζεται να με πυροβολήσει κατάστηθα, θα κοιτάξω πρώτα να ρίξω από τα χέρια του δεύτερου εχθρού το πιστόλι, γιατί αυτό μου δίνει την ευκαιρία να απαλλαγώ κι από τον πρώτο εχθρό. Αλλά αυτό δεν σημαίνει καθόλου πως το δηλητήριο είναι «μικρότερο κακό» από το πιστόλι.» (Γράμμα στον Γερμανό κομμουνιστή εργάτη, 1931)

Ιταλία '20

Όχι τυχαία ο φασισμός γεννήθηκε μετά την πρώτη νικηφόρα εργατική επανάσταση και το διεθνές επαναστατικό κύμα που προκάλεσε. Η επανάσταση προκάλεσε διεθνώς φαινόμενα μαζικής συναδέλφωσης εργατών και φαντάρων. Στα μυαλά της άρχουσας τάξης, για την αντεπανάσταση ήταν φανερό ότι χρειαζόταν κάτι περισσότερο από τον στρατό και την αστυνομία. πρώτα άνθισε στη Γερμανία και την Ιταλία

Στην Ιταλία οι εργάτες και οι αγρότες είχαν κερδίσει, από το 1918, μια πληθώρα κοινωνικών κατακτήσεων, υπό τον φόβο της επανάστασης. Παρ' όλα αυτά έφτασαν πολύ κοντά στην επανάσταση. Το 1919-20 όμως ο ρόλος της Αριστεράς (Σοσιαλιστικό Κόμμα) ήταν προδοτικός. **Το κύμα των απεργιών εξαντλήθηκε, και η κρίση με την ανεργία που έφερε και η απογοήτευση παρέλυσαν**

εντελώς το εργατικό κίνημα. Τότε γεννήθηκε ο **ιταλικός φασισμός** που εξαπέλυσε κύμα χιλιάδων δολοφονικών επιθέσεων και τρομοκρατίας, με την κάλυψη του στρατού και της αστυνομίας και χρηματοδότηση από το μεγάλο κεφάλαιο. Εισέβαλαν σε πόλεις και ισοπέδωναν χώρους του εργατικού κινήματος και της Αριστεράς. Οι εργάτες αρχίζουν να οργανώνουν την άμυνά τους απέναντι στις φασιστικές εισβολές, με την πρώτη νίκη να σημειώνεται στο Λιβόρνο με μαζική κινητοποίηση και απεργία την άνοιξη του 1921. Μέσα από τέτοιες εμπειρίες γεννιούνται τελικά οι **Arditi Del Popolo**, η πρώτη αντιφασιστική οργάνωση στον κόσμο, τον Ιούνιο του 1921, που προσπαθούν να καλύψουν το κενό της Αριστεράς. Την ώρα που το ΣΚ κάνει εκκλήσεις στο κοινοβούλιο, την αστυνομία και τη δικαιοσύνη (φτάνοντας να υπογράψει «σύμφωνο μη βίας» με τον Μουσολίνι...), την ώρα που το νεογέννητο ΚΚ υποτιμά τον φασισμό και κρατά εχθρική στάση απέναντι στο ΣΚ και τους **Arditi**, οι τελευταίοι συγκρούονται με τους φασίστες, όπου επιχειρούν να επιβάλουν την τρομοκρατία τους, τρέποντας τα τάγματα του Μουσολίνι σε φυγή, δημιουργώντας ρήγματα στο φασιστικό στρατόπεδο και μειώνοντας τα θύματα των δολοφονικών επιθέσεων. Πώς έδρασαν οι **Arditi**;

Οργανώνοντας κόσμο με επιτροπές στις γειτονιές, εμπλέκοντας εργατικά κέντρα και οργανώσεις, και **αποδεχόμενοι στους κόλπους τους κάθε αντιφασίστα, από διαφορετικά κόμματα αλλά και αναρχικούς κι ανένταχτους.** Ήταν ριζωμένοι στην εργατική τάξη.

Απαντούσαν με αντιβία στη βία των φασιστών, αλλά το έκαναν μαζικά εμπλέκοντας τις οργανώσεις της εργατικής τάξης, όχι με την «ατομική τρομοκρατία».

Πιο σημαντικές νίκες καταγράφηκαν στη Σαρτσάνα (Ιούλης 1921), στη Ρώμη (Νοέμβρης 1921), και στην Πάρμα (Αύγουστος 1922).

Το καλοκαίρι του 1922 ανακοινώνεται από τα συνδικάτα

Αντιφασιστική Γενική Απεργία στην Ιταλία, αλλά ακυρώνεται (!) υπό το τελεσίγραφο του Μουσολίνι «να ακυρωθεί η απεργία», διαφορετικά θα επέβαλλε την τάξη αυτός ή ο στρατός». Στην Πάρμα όμως δεν δέχονται την ακύρωση της απεργίας και οργανώνουν την άμυνα της πόλης με οδοφράγματα και αυτοσχέδια όπλα. Η μάχη κράτησε για τέσσερις μέρες. Επιστρατεύτηκε ο στρατός αλλά οι φαντάροι συναδελφώθηκαν με το αντιφασιστικό κίνημα και τελικά υποχώρησε. Τελικά οι φασίστες διαλύθηκαν πανικόβλητοι. Ο ίδιος ο Μουσολίνι είπε αρκετά χρόνια αργότερα αναφερόμενος στην Πάρμα: «Αν το παράδειγμα της Πάρμας είχε ακολουθηθεί και αλλού, το δικαίωμα των βετεράνων πολέμου (σημ.: των φασιστών) να ελέγχουν τη δημόσια ζωή θα ήταν υπό αμφισβήτηση».

Οι Arditi τελικά ηττήθηκαν από την κρατική καταστολή και ο Μουσολίνι ανήλθε στην εξουσία. Ηττήθηκαν όμως μόνο και μόνο γιατί το παράδειγμά τους δεν γενικεύτηκε, γιατί η Αριστερά (ΣΚ και ΚΚ) όχι μόνο δεν τους στήριξε αλλά και τους πολέμησε συνειδητά (παρόλο που η βάση των δυο κομμάτων συμμετείχε σε μεγάλο βαθμό στους Arditi «εκτός γραμμής»). Η νίκη απέναντι στον Μουσολίνι ήταν εφικτή, από τα εκατομμύρια των εργατών που ήταν οργανωμένοι σε συνδικάτα και τους πάνω από 170.000 που ήταν οργανωμένοι στην Αριστερά, ήταν εφικτή.

Συμπεράσματα από την Ιταλία του 1920: **Οι θεσμοί** (κοινοβούλιο, αστυνομία, στρατός κλπ) δεν θα μας προστατεύσουν απέναντι στην βία και τους στόχους του φασισμού. Η μάχη με όρους ιδεολογικής καθαρότητας πρέπει να αποκλειστεί γιατί εγγυάται την ήττα όλων μας από τους φασίστες. Η πλατιά κι ενωτική **αντιφασιστική εργατική συμμαχία (και η με αυτούς τους όρους ένοπλη άμυνα απέναντι στους ένοπλους φασίστες)** ίναι το μοναδικό εργαλείο για την ήττα του φασισμού.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ 1928-33

Σε μια χώρα με τα ισχυρότερα συνδικάτα, την ισχυρότερη

Σοσιαλδημοκρατία , το μαζικότερο ΚΚ της Δύσης και την Ακροδεξιά με μηδαμινή επιρροή μέχρι το 1928, η τακτική του Ενιαίου Εργατικού Μετώπου θα μπορούσε να αποτρέψει εύκολα την άνοδο του Χίτλερ στην εξουσία. Το ΚΚ Γερμανίας έπρεπε να απευθύνει στη Σοσιαλδημοκρατία δημόσια ένα κοινό σχέδιο **με συγκεκριμένα βήματα για να εξουδετερωθούν τα ναζιστικά τάγματα εφόδου**. Οι εργάτες των δυο κομμάτων ήδη πίεζαν από ταξικό ένστικτο για κοινή δράση απέναντι στους φασίστες. Απέναντι στην (πιθανή) άρνηση της Σ/Δ ηγεσίας την κοινή δράση, πολλοί εργάτες θα «έσπαγαν» από τη Σοσιαλδημοκρατία και θα πάλευαν μαζί με τους κομμουνιστές απέναντι στους φασίστες. Άλλωστε με παρόμοια τακτική το 1920-23 οι Κομμουνιστές κατάφεραν να πολλαπλασιάσουν τα μέλη τους και να γίνουν πρώτη φορά μαζικό κόμμα. Αντίθετα, δυστυχώς, το 1928-1933 η Κομμουνιστική Διεθνής εγκαινίαζε μια νέα λογική που επί της ουσίας αναγνώριζε τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα ως «βασικούς εχθρούς» των κομμουνιστών και όχι τους φασίστες. Αυτό έδινε άλλοθι στις Σοσιαλδημοκρατικές ηγεσίες να μπετονάρουν τη βάση τους απέναντι στην κομμουνιστική «απειλή». Αυτή η τακτική οδήγησε διεθνώς στη βαθύτατη διάσπαση της εργατικής τάξης , την παθητικότητα, την απομόνωση και συρρίκνωση της κομμουνιστικής Αριστεράς , την εδραίωση της Σοσιαλδημοκρατίας, την ενίσχυση της Δεξιάς και του Φασισμού. Τα συνδικάτα και οι κινητοποιήσεις διασπώνταν, ενώ σημειώθηκαν και κοινές δράσεις των Κομμουνιστών με τους Ναζί απέναντι στο SPD. Το ΚΚ Γερμανίας έφτασε να λέει πως «ο εργάτης που ανήκει στο SPD είναι σάπιος» και να αποκαλεί τους εργάτες του SAP (αριστερή διάσπαση του SPD) ως «φασίστες χειρότερους από αυτούς του SPD»- έτσι αποκόπηκε από τη μεγάλη μάζα των εργατών. ... Το 1930 η Πράβντα πανηγύριζε πως οι ναζιστικές εκλογικές επιτυχίες δημιουργούσαν δυσκολίες στον γαλλικό ιμπεριαλισμό, ενώ ακόμα χειρότερα το ΚΚ Γερμανίας έφτασε να κάνει κριτική στους φασίστες πως δεν είναι αρκετά πατριώτες αλλά πράκτορες των Γάλλων (κριτική από τα δεξιά στον Χίτλερ). Έτσι ανήλθε ο Χίτλερ στην εξουσία κι έσφαξε τόσο τους σοσιαλδημοκράτες όσο και τους κομμουνιστές.

Γαλλία '36:

Διεθνές οικονομικό και πολιτικό υπόβαθρο

Στη Γαλλία μεταξύ 1928 και 1934 η βιομηχανική παραγωγή είχε μειωθεί 17% ενώ μεταξύ 1929-36 το μέσο εργατικό εισόδημα μειώθηκε κατά 30% κι άλλαξαν 17 κυβερνήσεις. Η φασιστική Ακροδεξιά άρχισε να μαζικοποιείται ραγδαία- η Γαλλική Δράση έφτασε στις αρχές του 1934 στα 60,000 μέλη, οι Νέοι Πατριώτες στα 90.000, 150.000 ο Πύρινος Σταυρός. Με τα τάγματα εφόδου να πολλαπλασιάζονται και να εξοπλίζονται συνεχώς, οι φασίστες θεώρησαν ότι ήταν καλή ευκαιρία να προχωρήσουν σε απόπειρα πραξικοπήματος στις 6 Φεβρουαρίου 1934. Η δράση από τα κάτω έπαιξε σοβαρό ρόλο για μην κυριαρχήσουν τέτοιες σκέψεις στη γαλλική αστική τάξη. Το γαλλικό κίνημα και η Αριστερά (Σοσιαλιστικό και Κομμουνιστικό Κόμμα- ΣΚ και ΚΚ) γνώριζαν πολύ καλά τι τους περίμενε σε ενδεχόμενη νίκη του φασισμού – τα γεγονότα στη Γερμανία απείχαν μόλις λίγους μήνες. Στις 9 Φλεβάρη κάλεσαν σε αντιφασιστικές διαδηλώσεις που πνίγηκαν στο αίμα (με 9 νεκρούς). Ακολούθησε κάλεσμα για γενική απεργία. Η απεργία ήταν ένας πραγματικός σεισμός, με 4,5 εκατομμύρια απεργούς να νεκρώνουν τη χώρα. ΚΚ και ΣΚ οργανώνουν γιγάντιες συγκεντρώσεις αλλά σε διαφορετικά σημεία, λόγω της έχθρας που είχε καλλιεργηθεί την «υπεραριστερή» περίοδο. Κι όμως, από τα κάτω επιβάλλεται στις ηγεσίες κοινή συγκέντρωση στις 161 από τις 346 πόλεις. Στο Παρίσι τα πλήθη ενώνονται φωνάζοντας μαζί «Ενότητα, ενότητα»! Το ενιαίο μέτωπο ήταν η απάντηση που επέλεγαν αυθόρμητα οι μάζες για να αντιμετωπίσουν την κρίση και το φασισμό. Την επόμενη διετία το πολιτικό σκηνικό αντιστράφηκε. Οι εργάτες κι Αριστερά ανέκτησαν την αυτοπεποίθησή τους, οι φασίστες απέκτησαν αντίπαλο δέος κι η δυναμική τους αναχαιτίστηκε. Από τότε η κοινωνική βάση πίεζε όλο και περισσότερο τις κομματικές και συνδικαλιστικές ηγεσίες σε κοινή δράση. Η έχθρα μεταξύ ΚΚ και ΣΚ ατονούσε. Η γραμμή

πάλης του ΚΚ ενάντια στο «σοσιαλφασισμό» σταδιακά υποχώρησε, μέχρι να αλλάξει οριστικά γραμμή τον Ιούλιο του 1934. Μέσα από την ενότητα της Αριστεράς ο φασισμός αναχαιτίστηκε και ακολούθησε η άνοδος του εργατικού κινήματος το 1934-36, με τη μαζικοποίηση των συνδικάτων. Το ΚΚ Γαλλίας από το 1933 ως το 1936 δεκαπλασίασε τα μέλη του, το 1936 η Αριστερά κερδίζει τις εκλογές και ξεσπάει το μεγάλο κίνημα καταλήψεων των εργοστασίων (τον Ιούνιο του 1936 στη Γαλλία ξέσπασαν 12.142 απεργίες και καταλήφθηκαν 8.941 εργοστάσια) που οδήγησε σε μεγάλες εργατικές και κοινωνικές κατακτήσεις.

Αγγλία '36

Αντίθετα στην Αγγλία, οι φασίστες του Μόσλεϊ (BUF) αντιμετώπιστηκαν πετυχημένα, παρόλο που γνώριζαν ανάπτυξη παρόμοια με αυτή του Χίτλερ. Κομβική ήταν η μάχη της Cable Street στο Λονδίνο το 1936, όταν οργανώθηκε μέσα από μαζική καμπάνια διαδήλωση 500.000 ανθρώπων που οπλισμένοι με ξύλα και διάφορα αντικείμενα, συνεπικουρούμενοι από τους γείτονες στα μπαλκόνια κατάφεραν να αποτρέψουν τους φασίστες από το να παρελάσουν στο East End, νικώντας και την αστυνομία. Όμως αυτό δεν αρκούσε. Το East End ήταν μια πολύ φτωχή συνοικία-παραγκούπολη του Λονδίνου με τεράστια ανεργία, όπου οι φασίστες είχαν ριζώσει και η απουσία της Αριστεράς «βοούσε». Τότε το ΚΚ Βρετανίας αποφάσισε να επικεντρωθεί στα προβλήματα των υποβαθμισμένων συνοικιών, παρά τον άμεσο κίνδυνο φασιστικών επιθέσεων. Τον Ιούνιο του 1937 η Αριστερά μπήκε μπροστά στη μάχη ενάντια στις εξώσεις και την αύξηση των ενοικίων, ενώ τα μέλη του BUF δεν έκαναν τίποτα γι αυτό το λαϊκό πρόβλημα. Δηλαδή το ΚΚ μπήκε πράξη μπροστά στη μάχη και απέδειξε ότι είναι ο καλύτερος υπερασπιστής των φτωχών. Οργάνωσε μάχες για επισκευές στα κτίρια, μειώσεις στα νοίκια, καλύτερο φωτισμό. Συγκροτήθηκαν τοπικές ομάδες που υπερασπίζονταν με κινητοποιήσεις όσους απειλούνταν με έξωση.

Έτσι καλλιέργησε την ιδέα ότι ο ταξικός αγώνας είναι πιο αποτελεσματικός και όχι ο εθνικός, για τη βελτίωση της ζωής των απλών ανθρώπων, κέρδισε σε μαζικά σε εργατική επιρροή κι αναπτύχθηκε ραγδαία στο East End. Στις συνθήκες της κρίσης, αυτή η παρουσία και δράση έπαιξε καθοριστικό ρόλο και αργότερα οδήγησε σε εκλογικές επιτυχίες του ΚΚ σε αυτές τις περιοχές, ξεριζώνοντας τους φασίστες και την επιρροή τους από την περιοχή, ενώ στρατολόγησε μαζικά ακόμα και φασίστες που σκίζανε τις φασιστικές κάρτες μέλους δημόσια και περνούσαν στις γραμμές του ΚΚ. Η γραμμή αντιμετώπισης «προπαγάνδα, ταξική πάλη, φυσική πάλη (αυτοάμυνα κι απαγόρευση διαδηλώσεων) αποδείχθηκε και πάλι αποτελεσματική.

Αγγλία '77-81

Η Αγγλία έδωσε και το επόμενο νικηφόρο παράδειγμα αντιφασιστικής δράσης απέναντι στους φασίστες του Εθνικού Μετώπου. Το «Εργατικό Κόμμα» ανήλθε στην κυβέρνηση το 1974 ως «Αριστερά» αλλά ακολούθησε δεξιά πολιτική κι έσπειρε απογοήτευση. Σε αυτό το έδαφος άρχισε να αναπτύσσεται το Εθνικό Μέτωπο. Το 1976-1977 έλαβε διψήφια ποσοστά σε διάφορες περιοχές του Λονδίνου και άλλες πόλεις στις τοπικές εκλογές κι εξαπέλυσε έναν βίαιο ρατσιστικό πόλεμο, διαπράττοντας δεκάδες ρατσιστικές επιθέσεις. 31 άνθρωποι μαύρου δέρματος δολοφονήθηκαν μεταξύ 1976 και 1981, ενώ το πολιτικό σκηνικό μετατοπιζόταν δεξιά κι οι ρατσιστικές ιδέες κέρδιζαν έδαφος. Τον Αύγουστο του 1976, γεννήθηκε από αντιφασίστες μουσικούς η Κίνηση «Ροκ ενάντια στο Ρατσισμό» (ΡΕΡ) κι οργάνωσε μια σειρά συναυλιών ενάντια στο «Εθνικό Μέτωπο». Στις 13 Αυγούστου 1977, χιλιάδες αντιφασίστες απέτρεψαν φασιστική πορεία στο Λιούιςαμ (περιοχή του Λονδίνου). Αυτό ήταν το έναυσμα για να ιδρυθεί η «Αντιναζιστική Λίγκα» (ΑΝΛ) με ενεργό ρόλο της επαναστατικής Αριστεράς.

Επρόκειτο για μια μετωπική πρωτοβουλία που συσπείρωνε τη βρετανική Αριστερά και τμήμα της βάσης του Εργατικού κόμματος, συνδικαλιστές ηγέτες και σωματεία, μουσικούς, αθλητές και οπαδικούς συνδέσμους, αριστερούς Vegetarians κ.ά. και

κατάφερε να φτιάξει δεκάδες επιτροπές και να κινητοποιήσει εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους απέναντι στον φασισμό. Τα μεγαλύτερα γεγονότα που διοργανώθηκαν ήταν τα τεράστια Φεστιβάλ. Το πρώτο κεντρικό Φεστιβάλ πραγματοποιήθηκε στις 30/4/1978, με 80.000 κόσμο και το δεύτερο είχε πάνω από 100.000. Μέχρι το 1979 πραγματοποιήθηκαν πολλές αντιφασιστικές κινητοποιήσεις και αρκετές κατάφεραν να ακυρώσουν τις φασιστικές παρελάσεις. Οι φασίστες είχαν χάσει τη μάχη των δρόμων, α συνθήματά τους σβήνονταν, δεν μπορούσαν να διαδηλώσουν και τον Απρίλη του 1979 στις εκλογές πήραν μόλις 1,3%. Με πεσμένο το ηθικό, διασπάστηκε σε 3 κομμάτια και τελικά διαλύθηκε. Ο συνδυασμός μουσικής και μαζικής ενωτικής κινηματικής δράσης οδήγησε και πάλι τον φασισμό στην ήττα.

Σήμερα η οικονομική κρίση σε συνδυασμό με την οργανωτική υποχώρηση της Αριστεράς και την απογοήτευση γέννησαν οι διάφορες αριστερές εκδοχές τα τελευταία 30 χρόνια οδήγησαν στην ανάκαμψη των φασιστών αλλά και στη δημιουργία εκδοχών «κυριλέ Ακροδεξιάς», ή αλλιώς των «φασιστών με γραβάτα». Δεν επιτρέπεται κανένας εφησυχασμός. Κάθε εκλογική επιτυχία της «κυριλέ» ακροδεξιάς συνοδεύεται από κλιμάκωση των φασιστικών επιθέσεων, τα φασιστικά κόμματα μπορούν να περάσουν εύκολα από τη μια μορφή στην άλλη (πχ το AfD στη Γερμανία αρχικά ήταν «κυριλέ» και μετά απέκτησε δράση στον δρόμο ενώ για το κόμμα της Λεπέν ισχύει το αντίστροφο), στην Ελλάδα η ΧΑ για ένα διάστημα περιόρισε τα τάγματα εφόδου της αλλά τα μακεδονοφάγα συλλαλητήρια έβγαλαν και πάλι όλη την Ακροδεξιά στον δρόμο, γεννώντας και νέες φασιστικές συμμορίες δημιουργώντας το έδαφος για ανασυνθέσεις Δεξιάς-Ακροδεξιάς. Τόσο το κίνημα PEGIDA που ξεκίνησε από τη Γερμανία κι εξαπλώθηκε και στις γύρω χώρες όσο και οι «Μακεδονομάχοι» στην Ελλάδα συσπείρωναν «σοβαρές» αστικές και ακροδεξιές δυνάμεις με παράλληλη δράση «ταγμάτων εφόδου» που προχωρούσαν σε δράσεις βίας και τρομοκρατίας. Η προπαγάνδα των φασιστών με γραβάτα ενισχύει εκείνους με τη μπότα και το μαχαίρι και οδηγεί πάντα σε αύξηση

των κρουσμάτων ρατσιστικής βίας. Απέναντι λοιπόν στους φασίστες του Βελόπουλου κι εκείνους του Μιχαλολιάκου απαιτείται ενιαία αντιμετώπιση.

Κάποια συμπεράσματα που προκύπτουν από την πιο πάνω αναδρομή για τον τρόπο αντιμετώπισης του φασισμού είναι τα εξής:

1. Η Αριστερά είναι ανάγκη **να ριζώσει και πάλι σε συνδικάτα και γειτονιές**, να ξαναστήσει πάλι σωματεία και κοινωνικές συλλογικότητες που θα οργανώνουν τη ζωή και την αντίσταση της τάξης μας. Δεν είναι τυχαίο ότι η εμφάνιση «Επιτροπών Κατοίκων» τύπου Αγίου Παντελεήμονα πάτησε στην απουσία της Αριστεράς από υποβαθμισμένες γειτονιές της Αθήνας. Απαιτείται παρέμβαση που δεν θα αφήνει περιθώρια στην ακροδεξιά παρουσία και δημαγωγία, αλλά ούτε και χώρο για «εξορμήσεις» και πογκρόμ.
2. Η **στρατιωτικοποίηση της αντιπαράθεσης** με δική μας ευθύνη και τακτικές που προσιδιάζουν στην ατομική τρομοκρατία είναι λάθος. Άλλωστε οι χρυσαυγίτες είχαν φάει πάμπολλες φορές ξύλο από αναρχικούς αλλά αυτό δεν απέτρεψε την είσοδό τους στη Βουλή- κάποια δε στιγμή έφτασαν να διεκδικούν τη δεξιά δεξαμενή από τη Νέα Δημοκρατία. Η φυσική πάλη είναι απαραίτητη στα πλαίσια αυτοάμυνας, στην προσπάθεια να μπλοκάρουμε τις μαζικές φασιστικές δράσεις στον δρόμο, καθώς μέσα από αυτή την «άμεση δράση», τη βία και την επίδειξη δύναμης μόνο μπορεί να αναπτυχθεί ο φασισμός. Αυτή η αντιβία είναι απαραίτητη αλλά μόνο με την προϋπόθεση ότι εμπλέκει το μέγιστο αριθμό δυνάμεων και εργατικών-λαϊκών συλλογικοτήτων. Όχι τυχαία, η ΧΑ περιορίστηκε μέσα από το ξεπήδημα και τη μαζικοποίηση δεκάδων αντιφασιστικών πρωτοβουλιών που ξεπήδησαν σε όλη τη χώρα, και ιδιαίτερα μετά την αντιφασιστική εξέγερση για τη δολοφονία του Π.Φύσσα. Χαρακτηριστικό είναι και το παράδειγμα αντιμετώπισης των φασιστών στην Πτολεμαΐδα πρόσφατα, όπου δεν χρειάστηκε καν να υπάρχει στρατιωτική αντιπαράθεση, παρόλο που είμασταν έτοιμοι για όλα τα ενδεχόμενα.

3. Η προπαγάνδα δεν είναι το ισχυρό όπλο των φασιστών (αντιφάσεις του προγράμματος, φιλοκαπιταλιστικές προγραμματικές αρχές και δράσεις) , κι η βάση τους είναι ευάλωτη στην προπαγάνδα της Αριστεράς, με την προϋπόθεση ότι θα κυριαρχήσουν οι ιδέες μιας Αριστεράς αντικαπιταλιστικής, που πραγματικά δείχνει να εννοεί τη σύγκρουση με το κεφάλαιο για τη μεταφορά του πλούτου και της εξουσίας από τους λίγους στους πολλούς. Η Αριστερά αυτή μόνο μπορεί να αποδεικνύει ότι οι φασίστες είναι μπράβοι και ρουφιάνοι του συστήματος και δεν πρόκειται να λύσουν κανένα λαϊκό πρόβλημα. Αντίθετα η Αριστερά δεν πρέπει να κάνει εκπτώσεις στο δικό της πρόγραμμα, όπως να παριστάνει την «πραγματική πατριωτική δύναμη» (παίζοντας στο γήπεδο του αντιπάλου και υποσκάπτοντας την ταξική συνείδηση και ενότητα), ή υποχωρήσεις στους μικρούς εργοδότες στο όνομα της συμμαχίας με τη «μεσαία» τάξη που αποδυναμώνουν τον κινητήρα του αντιφασιστικού κινήματος, δηλαδή την εργατική τάξη. Για να κερδηθεί η «μεσαία τάξη» (για την ακρίβεια τα χαμηλότερα στρώματα αυτής) στον αντιφασιστικό και τελικά στον αντικαπιταλιστικό αγώνα χρειάζεται ένα ισχυρό εργατικό κίνημα κι ένα καθαρό εργατικό πρόγραμμα, ριζοσπαστική από τα κάτω εργατική δράση και καταπολέμηση κάθε αντιδραστικής ιδέας που τους διακατέχει (ρατσισμός, εθνικισμός, σεξισμός, ανταγωνιστικότητα/ατομισμός, ομοφοβία, θρησκευτικός σκοταδισμός κλπ)
4. Ο φασισμός μπορεί να νικηθεί από τη **συμμαχία των εργατικών οργανώσεων**, επαναστατικών και ρεφορμιστικών. Οι ρεφορμιστικές ηγεσίες απειλούνται και αυτές από τον φασισμό (που δεν κάνει διακρίσεις, σιχαίνεται όλους τους εργατικούς σχηματισμούς εξίσου) κι έχουν συμφέρον να συμμετέχουν στο αντιφασιστικό μέτωπο. Αν δεν το κάνουν, τουλάχιστον η επαναστατική Αριστερά δεν πρέπει να πάρει

την ευθύνη της διάσπασης δυνάμεων, ώστε να κερδίσει τη βάση του ρεφορμισμού στη μάχη και τελικά στις ιδέες της. Η κριτική του ρεφορμισμού είναι απαραίτητη πάντα αλλά δεν μπορεί να στήνονται συμμαχίες με όρους ιδεολογικής καθαρότητας, που συνήθως τις πληρώνει η τάξη μας.

5. Πάνω απ' όλα η **ταξική πείρα και πάλη** διαβρώνουν το έδαφος για τη φασιστική προπαγάνδα και δράση. Όχι τυχαία, οι φασίστες δυσκολεύονται να αποκτήσουν ρίζες σε χώρους που οργανώνονται οι άνθρωποι ταξικά, πχ στα σωματεία. Επιπλέον οι εργάτες είναι η μεγάλη πλειοψηφία στην κοινωνία κι αν οργανωθούν μπορούν να παρασύρουν και την πλειοψηφία κατώτερων μικροαστικών στρωμάτων. Δεν είναι τυχαίο ότι το μεγάλο εργατικό κίνημα στην Ελλάδα (2010-2012) με τις 30 γενικές απεργίες έστριψε την πλειοψηφία των μικροαστικών στρωμάτων αριστερά, ούτε ότι η Αριστερά κυριάρχησε στις πλατείες έναντι των Ακροδεξιών. Αντί για αυτοπεριορισμό και «υπευθυνότητα» για να «κερδηθούν οι νοικοκυραίοι με το μέρος μας», οι εργάτες πρέπει να είναι μαχητικοί και να πετυχαίνουν νίκες σε βάρος των εργοδοτών- αυτά είναι που εμπνέουν ευρύτερες μάζες να εμπλακούν στη μάχη στο πλευρό τους και αποσυμπειρώνει τη μεγάλη μάζα της χαλαρής φασιστικής βάσης και την αυτοπεποίθηση του φασιστικού κορμού. Οι εργατικές-λαϊκές νίκες με πρωταγωνιστή την Αριστερά, δηλαδή οι κινήσεις που δείχνουν έμπρακτα ότι μπορεί να νικηθεί ο καπιταλισμός από τα κάτω και ανεβάζουν τα επίπεδα ταξικής συνειδητοποίησης και αυτοπεποίθησης των εργατών είναι ο πιο ασφαλής δρόμος για να μετατοπιστεί η οργή του κόσμου αριστερά και να ξεριζωθούν οι φασίστες από γειτονιές και πόλεις.

Αυτά είναι τα απαραίτητα όπλα για να τσακίσουμε φασισμό. Κι εφόσον η ανάπτυξη και η νίκη του φασισμού υπό οποιεσδήποτε

συνθήκες δεν είναι μοιραία, αλλά εξαρτάται κυρίως από τη δράση μας, ας μην αφήσουμε την ιστορία να επαναληφθεί, αντίθετα ας διδαχτούμε από αυτήν κι ας παλέψουμε για να γράψουμε τη δική μας ιστορία.